

NADER (73) *av*

nader (71), **nadder** (2); *nadder KromRozm II*; *nader: nadder BibRadz (2:1)*.

a oraz e jasne.

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

Nazbyt, zbytnio, więcej niż trzeba; bardzo; supra modum Vulg; ampliter, apprime, oppido, bene, desiderando, effuse, egregie, enormiter, eximie, immoderate, immodice, immortaliter, impendio, impense, incredibilite, in immensum, insigniter, intemperate, longe, magne, magnopere, male, mirum quantum, misere, ad modum, multopere, multum (in modum), nimio pere, nimis, nimium, pergraviter, perquam, porro, praeter, (in)sane, summe, summopere, supra, usque, valde, vehementer Cn (73) : bo tho iefł białychgłow obyczay/ á ináčzey nie vmieią/ iedno/ ábo náder miłowác/ ábo náder mieć w nienawiści/ áno ten náder nie iefłth dobry. GórnDworz Y8v.

a. *W połączeniu z przymiotnikiem (41) : Tąc oboją náuką nádder vczeni byli zwyerzchu námyenyeni kácerzowye KromRozm II o4v; Leop Deut 25/3; Nie bądź náder niepobożnym/ áni názbyt ízalonym/ byś ínadź przed czałem nie vmárł. BibRadz Eccle 7/18; LeovPrzep D; ten żywot [...] bez ciebie náder był gorzłki/ á przykry. GórnDworz Y7; Miłował thę białągłową/ iáko y piękną náder/ y młodą/ nie íprofný młodzieniec ieden čás niemály GórnDworz Aa4v; mnie by íie widziáło ták lepiey/ kiedy by miedzy poddánemi wíełfza ich čásć byłá/ áni náder bogátych/ áni bárzo vbogich GórnDworz Hh8, H, 12, M5, M8, V8v (19); WujJud 7; CzechRozm 94; záífte náder dokuczna być muśi cále woýłko proznuiące chowác [*profecto multo fuerit molestissimum exercitum*]. ModrzBaz 117v, 1v; náder ízczęśliwy narod/ z którym pan przełtawa/ Który dźiedzictwem íwoim wyznawa. KochPs 45; CzechEp 111, 350; Ani ízukay porzádku náder ozdobjego/ Bo ozdobjá čásćto kroć zwodźi y mądrego. NiemObr ktv; PudlFr 20; GórnRozm C2v; ZawJefł 39; GórnTroas 68; WujNT Rom 7/13, s. 616; PaxLiz B3, Dv; KlonWor 68.*

W charakterystycznych połączeniach: nader bogaty (2), dokuczny, drogi, ganiebny, głupi (2), gorzski, grzeszący (2), možny, niecnotliwy, niepobożny, nieszczęśliwy, niewstydlivy, osobny, ozdobjny, pewny, piękny (2), pochopny, požądany, požyteczny, przewrotny, przykry, srogi (2), stateczny, surowy, szczęśliwy (2), tajemny, uczony (3), usieczony, wielki (5), zdrowy, złośliwy, zly, zraniony, zuchwały.

*Szereg: »nader i wysoce« (1): to náłze vtrápienie/ náder y wyfoce [*supra modum*] wielką ná wyfokości wágę chwały wiekuifłtą w nas ípráwuie WujNT 2. Cor 4/17.*

b. *W połączeniu z przysłówkiem (15) : [Nikanor] przyśzedł do Antyochiiiey woýłko ítráciwfyzgy gdy íię mu wízytko náder niefzczęśliwie dźiało [*super omnia prosperatus*]. BibRadz 2. Mach 8/35; kto chce w czym być ofobny/ muśi íie dłuogo/ y náder pilnie ćwiczyć. GórnDworz M5; Corynná/ Sapho/ iáko náder dobrze wirfł pifály/ nikomu tho táyno nie iefł. GórnDworz Z, E5, G2, M5, N5; Bog/ niema rády íwoiey/ niema opiekoná/ Skądze iefł náder mądrze głowá náuczóná. KmitaPsal A5; ítąd náder iáfnie to idzie/ że Czyściec być muśi WysKaz 32; PaxLiz D.*

W charakterystycznych połączeniach: nader dobrze (4), jasnie, mądrze, miło, nieszczęśliwie, pilnie, wybornie.

Połączenie: »nader barzo« (4): Kámmá [...] náder bárzo miłowálá mężá. GórnDworz Y5v, Y8, Bb4; Wolność iefł iákoby napoy iáki/ ktorego wízyfłcy náder bárzo prágniećie. GórnRozm D4.

α. *Z comp (1)* : A vżywa ich [Bóg] tym vmyłem/ áby nimi dowiodł/ tym więtlzey zácności krolełtwá Iezufá fyná Dawidowego/ fyná Bożego vmiłowánego/ od Bogá nád inłze lyny Boże náder hoyniey pomázánego *CzechRozm* 36.

c. *W połączeniu z rzeczownikiem (1)* : ia niewiem by taci [obludni] włzytci byli, włzakoż iednego znam, iako mowią, Nader lotra czyłtego porobnika, przechyre *GlabGad* P5.

d. *W połączeniu z czasownikiem (15)* : Ci co łie łiebie boiá vłrzá mię y rozrąduiá łie: zem w słowá tve náder duffáł [quia in verba tua supersperavi]. *Leop Ps* 118/74, *Gal* 1/13; bo to/ czo po tym zázyie troché rołkolzy/ nie wten czás przydzie/ gdy tego człowiek náder prágnął *Górndworz* Dd4v, E8, Y8v [2r.], Cc5; Iż to łeft nie máły pożytek Spowiedzi: iż óná hámuie w nas bełpieczność: byłmy łobie grzéchów nie lekce wáżyli/ y náder łye ná dobroć Boską nieubełpieczáli *BiałKat* 378v; *CzechRozm* 127v; O Błędna Fortuno toć náder przewodził *RybGęśli* Bv; *WujNT* 646 marg [2r.].

W charakterystycznych połączeniach: nader duffać, miłować, myśleć, pragnąć (2), prześladować, przewodzić, [czego] trzymać się, ubełpieczać się, wynosić się.

Zwroty: »nader obfitować [czym]« = superabundare Vulg (2): náder obfituię rádołciá we włłzelkim vłłłku á frálunku náłłym. Leop 2.Cor 7/4; WujNT 2.Cor 7/4.

»nader [kogo] rozmnożyć« (1): A ia záložę przymierze łwe miedzy mná y miedzy tobá/ á nádder [vehementissime] łię rozmnożę. BibRadz Gen 17/2.

Cf **NADERT**